

Poelen in de gemeente Arnhem iets doen aan het watertekort en toename biodiversiteit, lokaal voedsel optie en waterbeschikbaarheid December 2025

Een visie en mogelijk uitvoeringsstuk Waterbeleidsnota opstap

Dit is een algemeen verkennende tekst en een eerste versie. Aanvullingen en verbeteringen zijn welkom. Gerrit Fonk Ecovrede

Water staat onder druk

Er zijn tekorten aan water vooral in de droge – zomerse perioden. Dat wordt erger. Daarmee staat ook de drinkwatervoorziening onder druk.

Insecten, amfibieën en andere dieren hebben hier ernstig onder te lijden.

De mens, ook een bewoner en gebruiker van water, krijgt te horen via het nieuws dat men rekening moet houden met watertekort met als gevolg de afsluiting van water voor meerdere uren per dag in de komende jaren. Genoemd wordt vanaf 2030. Dat is over vier jaar.

In België, en enkele andere landen, heeft men dit ‘opgelost’ door nieuwbouwhuizen verplicht een waterbasin van 5000 tot 10.000 liter te laten aanleggen tijdens de bouw bij de woning.

Voor de opvang van regenwater wel te verstaan

Dat kan, met een filter, worden gebruikt als drinkwater, ook voor het doorspoelen van het toilet, eventueel douchen, de tuin sproeien, de auto en andere zaken wassen en voor allerlei kleine zaken zoals de planten water geven. Die zijn er vaak blij mee zo blijkt. Een eenvoudige handpomp en een filter dat schoon is te maken zijn voldoende.

De kwaliteit is vaak beter als uit de kraan in ieder geval goed voor planten.

Zodoende wordt er minder kraanwater gebruikt en; er is een backup bij uitval

Diverse bomen delven het onderspit door gebrek aan water en de steeds meer onregelmatiger wordende neerslagpatronen. Er is op allerlei gebieden meer waterbuffering nodig.

Dat wil zeggen dat natuurlocaties daarop aangelegd worden en vooral de drogere gebieden waternetwerken krijgen. Water stroomt van hoog naar laag en kan zo via diverse zig -zag paden geleid worden richting poelen en deze onderling verbonden ! Feitelijk de stroomsnelheid verlagen en langer bufferen, vasthouden

Water voor later

Diverse culturen zijn ten onder gegaan aan een watertekort. Voor Nederland is dit de voorspelling vanaf 2030. De mens bestaat er voor 3/5 uit, water, en er is een substantieel watertekort.

Nu heeft het in de afgelopen maanden extreem veel geregend na een gortdroge periode.

Water is nodig in andere perioden dan dat het valt. Dat vraagt om buffering. Dat kan mede in de vorm van poelen.

Hoe bewaren wij water voor later?

Wat kunnen wij doen en wel op korte termijn

Er is al het een en ander gedaan in afkoppeling, wadi's, en zuinig zijn met water.

Water kan prima hergebruikt worden

Bij natuurlijke zeep gebruiken, en weinig, kan het douchewater zo de tuin in

Regenwater is prima te gebruiken als toiletdoorspoeling

Bedrijven verplichten tot aanleggen van en daken in de vorm van sedumdaken die water vasthouden

Bedrijven en vooral industrieterreinen, duidelijke regels stellen tot hergebruik van water in alle processen en vooral ook ten aanzien van koelwater en water voor gebruik in productieprocessen

Opvangen op de eigen daken en poelen aanleggen. Deze bedrijven ook dwingen, tot de aanleg van grote bassins voor de opvang en gebruik van regenwater.

Poelen aanleggen is een andere belangrijke optie

Denk aan, om te beginnen een duizend poelen, van verschillende formaten door de hele gemeente.

Een poel heeft een aantal voorwaarden waaronder de toevoer van water

Denk aan plekken naast, of redelijk in de buurt, van elke flat en andere hoogbouw.

In elke woonwijk - standaard meegenomen enkele poelen

Locatievoorstellen:

Bij elke grotere weg en wel om de paar honderd meter een poel in de middenbermen

Naast Vitesse en op tal van andere plaatsen waar hoogbouw in welke vorm dan ook staat. Naast elk bedrijfspand standaard invoeren als aanlegvoorwaarde.

In de verschillende natuurgebieden

Kijken naar al bestaande verlagingen en deze iets verder uitdiepen alsmede vergroten.

Op alle braakliggende terreinen

Sloten en watergangen meer glooiende kanten geven en uitstulpingen op de rechte lijn

Elk nieuw of bestaand park, bos – of natuurgebied minimaal twee poelen per hectare invoeren

Meerdere op elk boerenbedrijf als drinkplas voor vee met nevenfuncties

Bij elke school een poel om zelf te onderhouden en voor begietting van de tuin en om planten in de school water te geven

Bij elke boom die wel eens water krijgt een waterreservwaar ingraven zodat de boom minder snel droog komt te staan. Dat bespaart uiteindelijk op de kosten van watergeven in de droge perioden.

Positieve nevenfuncties van de uitvoering

looproutes voor diverse dieren, vliegroutes voor insecten

Voedsel, voor het leggen van eieren en meer

Schuilplekken, holen etc

Daarmee beginnen wanneer wijken worden aangelegd. De Natuur de weg laten wijzen in ontwerp en inrichting van de wijken. Kleine helofietenfilters realiseren.

Ten aanzien van Boeren en tuinders, kascomplexen en meer; je moet zelf weten wat je doet maar je hebt geen toestemming, nooit, om grote hoeveelheden grondwater of oppervlaktewater te onttrekken. Dan dien je je teeltwijze en werkwijze op aan te passen.

Werkwijze en aanleggen

Allereerst inventarisatie van bestaande poelen en waterlopen

Zorgen voor een breed, dragend netwerk afgestemd op voedsel, loop – en vliegroutes

Beheer onderbrengen bij lokale partijen (proberen). Schoonhouden, kleine monitoring van aanwezige soorten, uitscheppen na enkele jaren

Hebt minimaal twee soorten. Grondwater gerelateerd en ‘kunstmatig’. Dat laatste bijvoorbeeld door middel van leem en bakken van verschillende materialen.

Gevoed door grondwater, kwelwater, regenwater of kunstmatig door de Mens.

Een netwerk van kleine poelen Van 1 tot 1,5 meter in doorsnede

In elk plantsoen, in elke straat.

Aandacht voor de diepte en afsluitbaarheid in verband met veiligheid ook voor kinderen

Het lijkt goed om te werken met vier maten poelen;

1. klein, een tot anderhalve meter doorsnede
2. middel, 2 tot 3 meter doorsnede
3. drie tot vijf meter
4. groot, meerdere meters doorsnede

Op plekken met kans op inloop door Mens of Dier (wandelaar, fiets of auto) is er de mogelijkheid om er een kunststof – ijzer koepel overheen te zetten en vast te maken met daarin ruime gaten voor doorlaten van soorten, zon en regen.

Diepte; 0,5 tot 1,5 meter en geleidelijk aflopend voor diverse soorten.

Rekening houden met; Grasmaaien, verkeer, aanwonenden

In elke tuin of bij elk huis in principe

Minimale eisen formuleren.

Locaties 2;

Door de hele stad, langs alle wegen, in plantsoenen, bij scholen als onderdeel van de educatiemogelijkheden en als opvang van elke 'regenwaterproducerende' verzamelende locatie. Ook winkels, bezinepompen, kantoren, in de binnentuin van het stads kantoor, provinciehuis en anderen. Kleine eenheden die zodoende ook beschermd, afgeschermd zijn voor eventuele vervuilingen. Dekfels om kleinere poelen af te schermen en te zorgen dat er niemand in valt. Bij wegen diepere twee meter van de wegrand af en voorzien van een olie – roetfilter.

Wijze van aanleggen;

Graafmachine, met leem of een kunststof bak, bakken ook in de grond drukken/werken

Combinatiemogelijkheden; grotere poelen in gebruik nemen voor viskweek en daarmee de lokale voedselvoorziening en eiwittransitie met lokale voedselvoorziening centraal stellen.

Trekroutes voor kikkers, padden, reptielen, insecten en meer ontstaan er op deze manier.

Denk ook aan de uiterwaarden

Drinkplaatsen voor de koeien, paarden en ander vee realiseren en in elke verpachte akker minimaal een poel. Dat kan ook een uitbreiding van een bestaande watergang zijn en dat een glooiende helling geven

Overloop, bij overvloedig aanbod, is mogelijk en verdwijnt dan over de rand in de grond.

Water voor later! De stad als spons ingericht met optimale waterbenutting.

Vooruitlopende op wateractiviteiten in september 2026

Graag willen wij hierover in gesprek en ontwikkelen.

Wij hebben intussen een poel die tien jaar bestaat en een 200 m2 groot is aangelegd en deze onderhouden. Het is nu een natuurgebied.

Team Ecovrede

Syne Fonk & Nelly Sendar

06 49 36 78 77

www.ecovrede.nl

